

STATENSKONSTRÅD

The National Public Art Council Sweden
Box 45 134
SE 104 30 Stockholm
Hälsingegatan 45
Tel +46 (0)8 440 12 80
Fax +46 (0)8 440 12 81
www.statenskonstrad.se

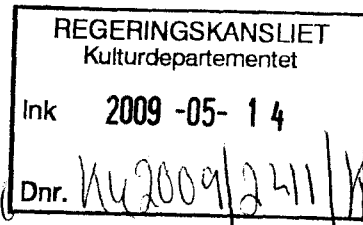
75

Statens konstråd

Yttrande
2009-05-05

DDnr: 16/2009:100

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2009:16 Kulturutredningen

Statens konstråd ger nedan sin syn på de förslag som rör myndighetens verksamhet och hur verksamheten i ett framtida perspektiv skulle kunna bedrivas inom "En sfär för frågor om samtid, historia och livsmiljö".

Sammanfattning

- Statens konstråd anser att den föreslagna sfären för samtid, historia och livsmiljö har goda förutsättningar att bilda en kraftfull plattform för att i ett långsiktigt perspektiv utveckla formerna och metoderna för konstnärlig miljögestaltning samt skapa goda förutsättningar för en helhetssyn på konstnärlig och arkitektonisk gestaltning av samhällsmiljön.
- Statens konstråd är positivt till och delar utredningens åsikt att det "är angeläget att konsten inte bara ges bibehållet, utan även en större plats i de offentliga rummen". Genom nya arbetssätt och verksamhetsområden samt nya vägar att fördela och förmera anslagen kan Statens konstråds verksamhet utvecklas.
- Statens konstråd anser att en framtida projektverksamhet för konstnärlig gestaltning på samma grunder som idag ska innefatta en klar och tydlig roll för konstnärens engagemang och kunskap i de processer som leder fram till konstnärlig och arkitektonisk gestaltning av samhällsmiljön.
- Statens konstråd anser att stödverksamheter som administration, ekonomi, IT etc. har goda möjligheter att utvecklas och stärkas inom den föreslagna sfären.
- Statens konstråd anser att endast den ickestatliga delen av verksamheten kan vara aktuell för portföljmodellen.
- Statens konstråd vill påpeka vikten av att vår verksamhet inom den föreslagna sfären behåller en egen tydlig identitet.

Nuvarande verksamhet

Statens konstråds 70-åriga verksamhet har under större delen av 1900-talet och 2000-talet givit konsten och konstnärerna en framträdande plats i statlig offentlig arkitektur och samhällsmiljö.

Statens konstråd är idag den största beställaren i Sverige av konstnärlig gestaltning för statliga byggnader och miljöer. Verksamheten skapar förutsättningar för konstnärer att professionellt samverka med arkitekter, byggherrar och fastighetsägare kring nya kreativa offentliga rum i samhällsmiljön. Myndighetens unika erfarenhet och kompetens kring konstnärlig gestaltning för offentlig miljö är efterfrågad både i Sverige och i Norden.

Efter 1997 har myndigheten även samverkat med aktörer utanför det statliga området såsom kommuner, landsting och privata byggherrar, de senaste åren med fokus på barn och ungdomars miljöer.

STATENSKONSTRÅD

Genom inköpen av konst till statliga konstkollektioner som placeras på myndigheter spelar Statens konstråd också en viktig roll för konstnärers möjligheter att få avsättning för konstnärliga verk.

Sedan 2004 har Statens konstråd tillsynsansvar över myndigheternas vård av statligt ägd konst. Idag omfattar den statliga offentliga konstsamlingen ca 100 000 konstverk till ett sammanlagt värde av 1,7 miljarder kronor. Tillsynsverksamheten säkerställer att statens offentliga konstsamlingar vårdas långsiktigt av myndigheter och fastighetsägare och förebygger risken för stölder, skador och förluster.

Med konstpedagogik, information och webbutveckling verkar Statens konstråd också för att öka intresset för och kunskapen om den offentliga konstens betydelse för en god samhällsmiljö hos allmänheten och hos samarbetspartners. Detta sker genom dialog, möten och hög transparens.

Förslaget "En sfär för frågor om samtid, historia och livsmiljö."

Förslaget att Riksantikvarieämbetet, Riksställningar, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Statens konstråd och Arkitekturmuseet läggs samman till en myndighet samt att den föreslagna Museikoordinatorfunktionen infogas i myndigheten är svårt att överblicka i sin helhet. Utredningen säger att man vill samla och utveckla följande verksamheter inom sfären: kulturarv, kulturmiljö, en museikoordinerande funktion, utställningsverksamhet, hemslöjd, konstnärlig gestaltning och området arkitektur, form och design. Ett brett och mångfacetterat perspektiv. Statens konstråd är dock positivt till förändringar som kan skapa tydlig samverkan och mer resurser till våra nuvarande kärn- och stödverksamheter.

Statens konstråds kärnverksamhet "offentlig konstnärlig gestaltning" har flera beröringspunkter med kärnverksamheter inom Arkitekturmuseet och Riksantikvarieämbetet. I dag samverkar Statens konstråd med båda dessa myndigheter i temporära projekt och det ligger i sakens natur att utvecklingsmöjligheter finns för ett vidare och mer intensifierat samarbete och kunskapsutbyte. Arkitektur-, form- och designområdet står i nära relation till området byggnadsanknuten konst. Likaså kan tillsynsverksamheten för byggnadsanknuten konst och statlig konst på myndigheter relateras till Riksantikvarieämbetets kärnverksamhet.

Statens konstråd anser att det finns en naturlig logik att samordna stödverksamheter inom de myndigheter som föreslås ingå i sfären. Att enklare och mer systematiskt effektivisera och utveckla administration, ekonomi, IT, kompetensförsörjning, information och press är en aktuell övergripande fråga för alla myndigheter.

Men man måste också konstatera att vissa myndigheters kärnverksamheter inom "sfären" i praktiken ligger långt ifrån varandra och där samverkan i sig inte helt säkert skulle generera bättre målsättningar eller resultat utan kanske tom komplicera arbetet för att genomföra de uppdrag som respektive myndighet idag har.

Organisationskommitté.

Vid arbetet med eventuella förändringar ser Statens konstråd positivt på utredningens förslag att de berörda myndigheterna och dess personal ges goda möjligheter att utveckla det nya innehållet och arbetssättet. Detta är av väsentlig betydelse för att verksamheter ska kunna hålla samma höga ambitionsnivåer och målsättningar vid ett förändringsarbete och visionsarbete för framtida satsningar.

Vikten av konstnärernas kompetenser.

Statens konstråd vill understryka att konstnärers kompetenser är unika och inte ska förväxlas med arkitekters, inredningsarkitekters eller landskapsarkitekters samt formgivares och designers kompetenser. Samtidigt är det ofrånkomligt att gränserna mellan dessa yrkesgrupper idag är flytande och att kunskaps- och informationsflöden strömmar från det ena yrkesområdet till det andra.

Statens konstråd anser att en framtida projektverksamhet för konstnärlig gestaltning på samma grunder som idag ska innefatta en klar och tydlig roll för konstnärens engagemang och kunskap i de processer som leder fram till konstnärlig och arkitektonisk gestaltning av samhällsmiljön. Denna åsikt överensstämmer med utredningens formulering "vi menar att konstnärlig kompetens bör kunna komma till större användning i samhällsprocesser i bred bemärkelse".

STATENSKONSTRÅD

Identitet.

Inför en förändring vill Statens konstråd nu som i det tidigare remissvaret (gällande Rapport från Rådet för arkitektur, form och design) påpeka vikten av att verksamheten inom en sfär eller organisation ändå har en egen, klar identitet. Detta är viktigt för att varumärkesvärdet inte skall försvinna. En kompetens som i ett framtida perspektiv bör hållas samlad med en tydlig identitet och verksamhetsinriktning.

Portföljmodell.

Kulturutredningens förslag att Statens konstråds anslag ska ingå i den framtida portföljmodellen (Förnyelseprogram s. 286) är dock en felbedömning eftersom den inte särskiljer statlig- och ickestatlig verksamhet. Statens konstråd anser att endast den ickestatliga delen av verksamheten kan vara aktuell för portföljmodellen. Kulturutredningens referens till Statens konstråds anslagsfördelning (Kulturpolitikens arkitektur s. 88) är inaktuell. Av vår årsredovisning för 2008 framgår att det statliga området numera dominerar verksamheten. Även om portföljmodellen genomförs för den ickestatliga verksamheten bör Statens konstråds unika kompetens kring konstnärlig gestaltning av samhällsmiljön även i framtiden vara tillgänglig för kommuner, landsting och regioner genom konsultation.

Konsekvenser för Statens konstråd.

Statens konstråd ser positivt på en verksamhetsutveckling och ett ökat ansvar inom en sfär för samtid, historia och livsmiljö under förutsättning att målsättningen är att utveckla en helhetssyn på gestaltningen av den gemensamma miljön i samhället. Denna uppfattning om framtida utveckling av verksamheten har även framförts i myndighetens remissvar gällande Rapport från Rådet för arkitektur, form och design (2008:1). Ett utökat ansvar är en viktig grundförutsättning för att Statens konstråd i högre grad ska kunna verka för konstnärliga och nyskapande helhetsgestaltningar av såväl stora infrastruktursatsningar, som vägar, flygplatser och järnvägar, som uppförande av nya statliga offentliga byggnader och miljöer i hela Sverige.

Statens konstråd är positivt till och delar utredningens åsikt att det *"är angeläget att konsten inte bara ges bibehållet, utan även en större plats i de offentliga rummen"*. Konsekvensen av denna målsättning att den offentliga konsten ges större utrymme i samhället är att Statens konstråds verksamhet måste ges förutsättningar att utvecklas. Detta anser vi kan ske genom nya arbetssätt och verksamhetsområden samt nya vägar att fördela och förmera anslagen.

I detta ärende har direktör Mikael Adsenius beslutat. Henrik Orrje har varit föredragande. I handläggningen har också pedagog Inger Höjer Aspemyr, ekonomichef Sune Pettersson och informatör Patrik Förberg deltagit. Adjungerad som sakkunnig projektledare har Marie Holmgren varit.

Mikael Adsenius
Direktör

Henrik Orrje
Intendent

